

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN
MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

Ortaöğretim
(9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)

Ankara, 2019

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1.2.1. Değerlerimiz	6
1.2.2. Yetkinlikler	6
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	8
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	9

BÖLÜM 2

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ FARKLILAŞTIRILMASI	9
2.1. ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GEREKÇESİ, FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI	9
2.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARINI FARKLILAŞTIRMA YÖNTEMİ	13

BÖLÜM 3

ÖĞRETİM PROGRAMI	15
3.1. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI	15
3.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ	17
3.3. ÖĞRETİM PROGRAMINDA DİSİPLİNLER ARASI BAĞLANTILAR	17
3.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	18
3.5. DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI	20
3.6. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARI KAZANIM VE SÜRE DAĞILIMI	20
3.7. KAZANIMLARIN YAPISI	20
9. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	21
10. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	26
11. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	31
12. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	36

BÖLÜM 1

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, bu bilgiyi günlük hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelikleri bünyesine almış bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları yalnızca bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüğe bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. Maddesi'nde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duyuşsal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek,
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak,
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ)"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Ortaöğretime tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip bunları hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamaktır.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı, değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevî kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme ve öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla geçicidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışmasız bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme ve öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de diğer kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik hayatta ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ’de belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve bu yetkinlikleri şu şekilde tanımlamaktadır:

- 1. Ana Dilde İletişim:** Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.
- 2. Yabancı Dillerde İletişim:** Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.
- 3. Matematiksel Yetkinlik ve Bilim / Teknolojide Temel Yetkinlikler:** Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.
- 4. Dijital Yetkinlik:** İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
- 5. Öğrenmeyi Öğrenme:** Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
- 6. Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler:** Bu yetkinlikler, kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içerir; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için bireyleri donatmaktadır.

7. **İnisiyatif Alma ve Girişimcilik:** Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.
8. **Kültürel Farkındalık ve İfade:** Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesidir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan, bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple, öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, onlara sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve ayrıca düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar, ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

BÖLÜM 2

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ FARKLILAŞTIRILMASI

2.1. ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GEREKÇESİ, FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI

Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi alanı, son yüzyılda yapılan bilimsel çalışmaların öncülüğünde kendine ait öğretimsel kimliği olan yeni bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır. Özel yeteneklerin eşsiz toplumsal değeri ve özel yetenekli öğrenciler için geliştirilen özel öğretim programlarının genel öğretim program-

larından özgün bir şekilde farklılaşması, bu kimliğin ortaya çıkışında ayrı bir rol oynamıştır. Genel öğretim programlarının özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde çeşitli yönleriyle yetersiz kalması ilk ve ortaokul yıllarında yetenek kayıplarının oluşması na neden olmaktadır. Bu olgu, dünya genelinde özel yetenekli öğrenciler için özel eğitim modellerinin geliştirilmesinin temel gerekçesini oluşturmuştur. Özel yetenekli öğrenciler için geliştirilen standart bir programın bu öğrencilerin gelişim ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olacağı düşüncesi, tüm bu programların temel hipotezi olmuştur.

Özel yeteneklilerin eğitimi alanını çeşitli öğretim programı kuramları şekillendirmiştir. Bu kuramlar, özel yetenekliler için öğretim programlarına ilişkin güçlü felsefi yaklaşımlar sunmaktadır. Birincil yaklaşım öğretim programının bilişsel süreçlerin gelişimi olarak kabul edilmesidir. Bu yaklaşım süreç becerilerinin geliştirilmesi üzerine odaklanmış ve öğretim programının ileri düşünme becerileri etrafında organize edilmesine öncülük etmiştir. İkinci felsefi yaklaşım da beceri merkezlidir ancak öğretim programını öğrenmeye ilişkin standart girdiler ve çıktılar etrafında organize etmektedir. Eğitimin bir sonucu olarak beceri ve başarıdaki gelişimi belirlemek için ölçülebilir çıktılar merkeze almaktadır. Çocuk merkezli olan felsefi yaklaşımda ise öğretim programının kişisel anlamına ağırlık verilmektedir. Bu yaklaşım, bireysel ihtiyaçlara göre şekillendirilmiş öğretim programına değer verir. Özel yeteneklilerin eğitimi etkileyen üçüncü felsefi yaklaşıma göre öğretim programı sosyal yapılandırma olarak görülmektedir. Öğretim programları, sosyal değişimin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Eğitimin toplumsal katılımı, sorumluluğu ve değişimi desteklemesi beklenmektedir. Bu yaklaşım kültür merkezli öğretim programlarının ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik özel öğretim programlarının ana ilkesi, bu programların sağlamayı hedeflediği öğrenme deneyimlerinin genel öğretim programlarının sağladığı deneyimlerden nitel olarak farklı olmasıdır. Nitel farklılığı tanımlamak her ne kadar görelisi olsa da özel yetenekli öğrencileri özel yapan özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun farklılaştırmaların yapılması nitel farklılık üzerine oluşan genel bir uzlaşıdır. Bu özellikler arasında gelişim, öğrenme, biliş, motivasyon ve ilgi gibi bireye özgü özelliklerde var olan nitel ve nicel farklılıklar gösterilebilir. Farklılaştırılmış öğretim programı, genel öğretim programlarının sağlamadığı ileri düzeyde bilişsel ve duyuşsal kavramları, konuları, süreçleri ve özel yetenekli öğrencilerin öğrenme stillerine uygun stratejileri kapsar.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik öğretim programlarının genel öğretim programlarından nitel olarak farklılaştırılması; programın içerik, süreç ve ürün boyutlarıyla yapılabilmektedir. Özel yetenekli öğrenciler için özel öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde söz konusu üç temel boyut kullanılmış ve bu boyutlar aşağıda ele alınan ilkeleri yanıtacak şekilde farklılaştırılmıştır. Ayrıca geliştirilen yeni programlar bu ilkeler ölçüt alınarak değerlendirilmiştir..

2.1.1. İçerik Boyutu

İçerik boyutu; öğrencilere kazandırılması planlanan kavramları, yaklaşımları, kuramları, fikirleri ve diğer bilgi türlerini kapsamaktadır. İçerik figüratif, sembolik, semantik ve davranışsal bilgi türlerinden oluşabilir. Figüratif bilgi objeler, şekiller, resimler ve grafik gibi figürlerden; sembolik bilgi harfler, rakamlar ve matematiksel sembollerden; semantik bilgi sözcükler ve fikirlerden; davranışsal bilgi duygular ve algılar gibi davranışlardan oluşur. Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için geliştirilen öğretim programlarının içerik boyutu sayılan ilkeleri içermelidir:

- 1. Soyutluk:** Daha az veri düzeyinde bilgiye, daha çok soyut kavramlara ve genellemelere yer verilmelidir. Bilgi; veri-olgu, kavram, genelleme-ilke ve teori türlerini kapsamalıdır.
- 2. Karmaşıklık:** İçerikte yer alan teoriler ve genellemeler; soyut kavramları, genellemeler arası ilişkileri, ilkeleri ve disiplinler arası bağlantıları kapsamalıdır.

3. **Çeşitlilik:** Genel öğretim programlarındaki konu ve temaların yanı sıra zenginleştirilmiş sıra dışı konulara, temalara ve diğer disiplinlere yer verilmelidir.
4. **Organizasyon:** İçerik disiplinler arası bağlantılarla kapsamlı kavram, genelleme ve teoriler etrafında inşa edilmelidir.
5. **Seçkin Kişiler:** Programlar dehaların ve seçkin kişilerin bireysel, sosyal ve mesleki özelliklerini, başarılarını, başarısızlıklarını, sorunla başa çıkma yollarını içermelidir.
6. **Yöntemler:** Disiplinlere özgü araştırma yöntemleri teorik ve uygulamalı olarak ele alınmalı, yöntem bilgisi verilmelidir.

2.1.2. Süreç Boyutu

Süreç boyutu, öğretim programının içeriğinin öğretilme yolları ve öğrencilerin bilgiyi öğrenme, kullanma ve çıktıya dönüştürme biçimleri ile ilişkilidir. Süreç farklılaştırması öğrencilerin öğrenme etkinliklerinde kullandıkları öğrenme ve düşünme türlerini, öğretimin hızını, öğrencilerin mantıksal yaklaşım biçimlerini, akıl yürütmelerini, keşif yoluyla öğrenmelerini, araştırma yöntemlerini ve öğretim yollarının çeşitliliğini kapsamaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için geliştirilen öğretim programlarının süreç boyutu aşağıdaki ilkeleri içermelidir:

1. **İleri Düzeyde Düşünme Becerileri:** Programlar, öğrencilerin mevcut bilgileri yeniden kavramsal- laştırmaları ve yeni bilgi üretmeleri için sorgulayıcı, üretken ve sentezleyici düşünme becerilerinin geliştirilmesini ve uygulanmasını sağlamalıdır. Anlama ve hatırlama gibi temel düzeyde düşünme becerilerine daha az; analiz, sentez ve değerlendirme gibi ileri düzeyde düşünme becerilerine daha çok yer verilmelidir. Öğretim programları sorgulayıcı düşünme ve yaratıcı düşünme gibi öğrenciler için ileri düzeyde düşünme uygulamaları sunmasının yanı sıra öğretmenler için de öğretimde eleştirel bir bakış açısı kazandırmalıdır.
2. **Açık Uçluluk:** Çoğul düşünmeyi teşvik eden ve kullanımını gerektiren problemlere ve etkinliklere yer verilmelidir.
3. **Keşifçi Öğrenme:** Öğretim programları, öğrencilere bilginin sürekli değiştiğini keşfetmelerine ve yeni bilgi edinimini bir davranış hâline getirmelerine yardımcı olmalıdır. Keşif yoluyla öğrenmeyle yakından ilişkili olan gözlemleyerek, yaparak, deneyerek, veri toplayarak ve bu verilere dayanarak bilgi, fikir, ilke, genelleme ve anlam oluşturmaya dayalı süreç becerilerine yer verilmelidir. Öğrenme etkinliklerinde gözlemlene, sınıflama, betimleme, yordama ve genelleme gibi hem birincil hem de ikincil zihinsel süreçler yer almalıdır.
4. **Kanıtı Dayalı Akıl Yürütme:** Programlar, akıl yürütmeyi destekleyen açıklama ve örneklendirme gibi kanıtı dayalı akıl yürütme süreçlerini içermelidir.
5. **Seçme Özgürlüğü:** Öğretim programları, öğrencinin seçimine dayalı öğrenmeyi ve gelişimi teşvik etmelidir. Programlarda, öğrencilere karar alma ve tercih yapma fırsatı veren kazanımlar bulunmalıdır. Öğrencinin öğrenme yolu yalnızca öğretmen tarafından değil öğrencinin kendisi tarafından da belirlenmelidir.
6. **Araştırma Yöntemleri:** Öğretim programları, disipline özgü araştırma yöntemlerinin kullanımını gerektiren süreç becerilerini içermelidir. Gözlem yapma, verileri ve bilgiyi sınıflandırma, araştırma bulgularını yorumlama ve yorumlara temel oluşturan bilimsel kanıtları değerlendirme becerilerine yer verilmelidir.

7. **Öğretimin Hızı:** İçerik, özel yetenekli öğrencilerin öğrenme ve gelişim hızına uygun bir hızda verilmelidir. Tekrarlayan ve örtüşen içerik daraltılarak yerine farklılaştırılmış içerik eklenmelidir.
8. **Süreç Çeşitlendirmesi:** Öğretim programları, öğrenme sürecinde çeşitlilik oluşturacak şekilde tasarlanmalıdır. Doğrudan anlatım, film gösterimi, geziler, seminerler, çalıştaylar, bilgisayar destekli öğretimler, yapılandırılmış tartışmalar, bireysel çalışmalar, grup çalışmaları, keşifçi öğrenmeler, proje temelli öğretim, uzman mentörlüğü ve gözlemi, saha gezileri gibi çeşitli öğretim yöntemlerinin kullanımını gerektiren kazanımlara yer verilmelidir.
9. **Grup Etkileşimi:** Programlar akran öğretimini destekleyecek şekilde tasarlanmalı, grup çalışmalarında liderlik ve iletişim becerilerini destekleyen kazanımlara yer verilmelidir.

2.1.3. Ürün Boyutu

Ürün, öğrenme sonucunda ortaya çıkan soyut ve somut çözümler ve davranışlardır. Fikirler, problem çözümleri, uygulamalar, raporlar, fotoğraflar, görsel veya işitsel programlar, şiirler, romanlar, besteler, danslar ya da resimler öğrenci ürünlerine örnek olarak verilebilir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde öğretim programlarının ürün boyutu aşağıdaki ilkeleri yansıtmalıdır:

1. **Gerçek Yaşam Problemleri:** Ütopik, yapmacık sorunlar ve projeler yerine kişisel, yerel, ulusal ya da evrensel olarak öğrencilerin ilgisini çeken problemlere ve proje konularına yer verilmelidir. Projelerin öğrenciler için kişisel anlamı olmalıdır. Uzun soluklu projeler yerel sorunların çözümüne ilişkin olmalıdır.
2. **Problem Keşfi:** Ürünler, problem keşfine dayanmalıdır. Öğrenciler kendilerine sunulan problemlerin yanı sıra kendi keşfettikleri problemlerin çözümüne yönelik ürünler veya projeler üzerinde de çalışmalıdır.
3. **Gerçek Hedef Kitle:** Projeler ve ürünler yalnızca öğretmene ve sınıfa sunulmak üzere geliştirilmemelidir; okul yönetimi, belediye, sanat galerisi, yayınevi ve sivil toplum kuruluşları gibi gerçek hedef kitleleri ve toplulukları kapsamalıdır.
4. **Ürün Değerlendirmesi:** Ürünlerin değerlendirilmesinde ölçüt olarak profesyonel ürünlerde aranan nitelikler kullanılmalıdır. Öğrencilerin değerlendirme ölçütlerini kendilerinin de belirlemeleri ve öz değerlendirme yapmaları sağlanmalıdır.
5. **Sentez Ürün:** Özet veya taklit ürün değil, yeniden yorumlama, detaylandırma, geliştirme, birleştirme ya da farklılaştırma yolları ile elde edilen sentez niteliğinde ürünlere odaklanılmalıdır.
6. **Üründe Çeşitlilik:** Programlar tek tip yerine üründe çeşitliliği teşvik etmelidir. Geliştirecekleri ürünlere öğrencilerin kendilerinin de karar verme hakları olmalıdır.
7. **İletişim Öğeleri:** Programlar, öğrencilerin güçlü yanlarını kullanarak ürün ve projelerini hedef kitleyi ikna edecek şekilde sunumlarını teşvik eden öğeler içermelidir.

2.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARINI FARKLILAŞTIRMA YÖNTEMİ

Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde genel kabul gören yaklaşım; bu öğrencilere yönelik programların genel öğretim programlarından kopuk olmaması, aksine genel öğretim programlarının üzerine inşa edilmesi yönündedir. Bu yaklaşıma paralel olarak genel öğretim programları daraltma, zenginleştirme ve hızlandırma stratejileri kullanılarak farklılaştırılmış ve yeni özel öğretim programları geliştirilmiştir.

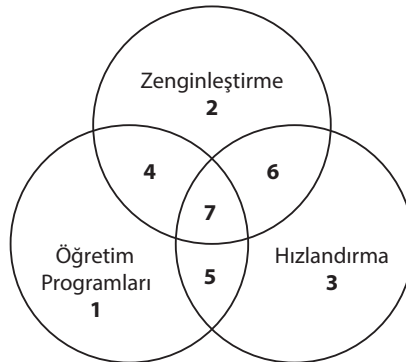
Genel öğretim programlarında zenginleştirme ve hızlandırmaya yer açmak için programlarda iki şekilde daraltma yapılmıştır: Genel öğretim programlarında bazı kazanımlara ayrılan süre, özel yetenekli öğrencilerin öğrenme hızı dikkate alınarak azaltılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde yetersiz bulunan ve yer almadığında programların yapısına zarar vermeyen kazanımlar ise programlardan çıkartılmıştır.

Programları zenginleştirmek amacıyla özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde etkililiği bilimsel araştırmalarla kanıtlanmış öğretim programı modelleri ve her öğretim programının ilişkili olduğu disiplinlere özgü modeller kullanılmıştır. Programların geliştirilmesi yalnızca bir kurama veya modele dayandırılarak sınırlandırılmamış, farklı modellerin yer aldığı sentezleyici bir yaklaşım ile gerçekleştirilmiştir. Bu modellerde yer alan genel beceriler alana özgü bilgi ile harmanlanarak öğretim programlarına özgü kazanımlara dönüştürülmüş, öğrenme alanlarının ve ünitelerin bütünlüğünü bozmadan içeriğine uyarlanarak programlara eklenmiştir.

Programlarda hızlandırmaya yer verilmiştir. Genel öğretim programlarında üst sınıflarda yer alan bazı kazanımlar özel yetenekli öğrencilerin öğrenme hızı dikkate alınarak alt sınıflara çekilmiştir. Bazı ünitelerde ise bir kazanımın kapsamı genişletilerek üst sınıftaki uzantısı çıkartılmıştır. Kazanım bazında hızlandırmalarda öğrenme alanının veya ünitenin bütünlüğü korunmuştur.

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde, Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programları, zenginleştirme modelleri ve hızlandırma yöntemi kullanılarak Şekil 1'de görüldüğü gibi yedi alandan oluşan şema oluşturulmuştur. Bu şemaya uygun olarak aşağıda sıralanan yedi alanda kazanım üretilmiştir:

1. Öğrenme alanı, ünite veya kazanımlar olduğu gibi korunmuştur.
2. Tamamen yeni öğrenme alanı, ünite veya kazanım geliştirilerek zenginleştirme yapılmıştır.
3. Üst sınıftan öğrenme alanı veya ünite çekilerek hızlandırma yapılmıştır.
4. Öğrenme alanına veya üniteye modellere uygun yeni kazanımlar eklenerek ve mevcut kazanımlar modellere göre farklılaştırılarak zenginleştirme yapılmıştır.
5. Öğrenme alanına veya üniteye üst sınıflardan kazanım eklenerek hızlandırma yapılmıştır.
6. Tamamen yeni öğrenme alanı, ünite ve kazanım geliştirilerek ve bu öğrenme alanlarına veya ünitelere üst sınıflardan kazanımlar eklenerek zenginleştirme ve hızlandırma birlikte yapılmıştır.
7. Öğrenme alanına veya üniteye modellere uygun yeni kazanımlar eklenerek ve üst sınıflardan kazanım çekilerek hızlandırma ve zenginleştirme birlikte yapılmıştır.

Şekil 1. Program Farklılaştırma Şeması

2.2.1. Disiplinler Arası Bağlantıların Kurulması

Bütün öğretim programlarında disiplinler arası bağlantılar kurulmuştur. Bu çalışma belirli bir yöntem göre yapılmıştır. Öncelikle program geliştirme grupları kendi disiplinlerine ait öğretim programlarını geliştirirken aynı zamanda diğer öğretim programlarının ilişkili olduğu disiplinleri de dikkate alarak kendi programları için disiplinler arası kazanımlar yazmışlardır. Bütün öğretim programları tamamlandıktan sonra program geliştirme grupları diğer öğretim programlarının kazanımlarını tek tek inceleyerek kendi programları ile ilgili olan kazanımları belirlemiştir. Grupların kendi programları için disiplinler arası kazanım geliştirme ve diğer öğretim programlarıyla kendi programlarını ilişkilendirme çalışmaları tamamlandıktan sonra her bir grup diğer öğretim programlarını tekrar inceleyerek disiplinler arası bağlantı kazanımları geliştirmiştir. Bu kazanımlar aşağıda yer alan üç türden oluşmuştur:

1. İki disiplin arasında bağlantı kuran yeni kazanımlar yazılmıştır.
2. Bir öğretim programında bulunan kazanım, disiplinler arası bağlantı oluşturacak şekilde düzenlenmiştir.
3. Kazanım açıklamalarına ekleme yapılarak kazanım disiplinler arası yapılmıştır.

2.2.2. Kademeler Sınıflar ve Disiplinler Arası Uyum Kontrolleri

Öğretim programları; kademeler, sınıflar ve disiplinler arası uyum açısından incelenerek kazanımların dikey ve yatay kontrolleri ve düzenlemeleri yapılmıştır. Bu süreçte her bir öğretim programında yer alan kazanımların ön koşul ve ardıl becerileri kontrol edilmiştir. Öncelikle kazanımlar her öğretim programında sınıf içi ön koşulluk ve ardılık yönüyle incelenerek kazanım sıraları düzenlenmiştir. Daha sonra aynı işlem sınıflar arası ve kademeler arası yapılmıştır. Bir öğretim programındaki kazanımlar sınıfa göre tablolaştırıldıktan sonra her bir kazanımın alt ve üst sınıf uzantıları incelenmiştir. Alt veya üst sınıftaki uzantısı gereksiz bulunan kazanımlar çıkartılmış, örtüşen kazanımlar yeniden düzenlenmiştir. Alt veya üst sınıfta uzantısı bulunması gereken ama olmayan kazanımlar programlara eklenmiştir. Bu çalışmalarla kazanımların sınıflar arası değişimi, gelişimsel bakımdan ve kazanımın yer aldığı disiplinin yapısına uygun olarak düzenlenmiştir.

Bütün öğretim programlarında disiplinler arası kontroller ve düzenlemeler yapılmıştır. Her bir öğretim programının çalışma grubu diğer öğretim programlarının kazanımlarını inceleyerek kendi öğretim programlarının kazanımları ile veya öğretim programlarının ilişkili olduğu disiplin ile çelişen kazanımları belirlemiştir. Ayrıca disiplinler arası becerilerin ön koşulluğu ve ardılığı kontrol edilmiştir. Bir öğretim programındaki bir kazanımın edinimi, başka bir öğretim programındaki bir kazanımın (ön koşul) edinimine bağlı olan kazanımlar saptandıktan sonra grupların ortak çalışmasıyla bu kazanımların sınıfı ve kapsamı belirlenmiştir.

2.2.3. Öğretim Programlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi

Öğretim programlarının geliştirilme sürecinde program değerlendirmesi aşama aşama yapılmıştır. Değerlendirmede daha önce incelenen ve Tablo 1'de yer alan özel yeteneklere yönelik hazırlanan 22 adet öğretim programının ilkeleri ölçüt olarak kullanılmıştır. Her sınıf düzeyinde yer alan ünitelerin ve öğrenme alanlarının içerik, süreç ve ürün boyutları bu ölçütler kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme tamamlandıktan sonra sınıf düzeyinde her bir öğretim programının bu ölçütleri ne düzeyde karşıladığı saptanmış, yetersiz bulunan boyutlarda veya öğretim programının tamamında ek farklılaştırmalar yapılmıştır.

Tablo 1. Öğretim Programlarını Değerlendirme Rubriği

Ünite / Öğrenme Alanı	Öğretim Programı Farklılaştırma İlkeleri																								
	İçerik							Süreç							Ürün										
	Veri-Olgu	Kavram	Genelleme	Teori	1. Soyutluluk	2. Karmaşıklık	3. Çeşitlilik	4. Organizasyon	5. Seçkin Kişiler	6. Yöntemler	1. İleri Düzey Düşünme	2. Açık Uçluluk	3. Keşifçi Öğrenme	4. Kanıta Dayalı Akıl Yürütme	5. Seçme Özgürlüğü	6. Süreç Çeşitlendirmesi	7. Araştırma Yöntemleri	8. Öğretimin Hızı	9. Grup Etkileşimi	1. Gerçek Yaşam Problemleri	2. Gerçek Hedef Kitle	3. Ürün Çeşitlendirmesi	4. Sentez Ürün	5. İletişim Ögeleri	6. Problem Keşfi
1.																									
2.																									
3.																									
4.																									

BÖLÜM 3

ÖĞRETİM PROGRAMI

3.1. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI

Müzik, insanın duyu ve düşüncelerine doğrudan etki edip farklılaştıran nadir olgulardan biridir. Birçok ünlü düşünür asıl alanı dışında müzikle de ilgilenmiş, müzik hakkında görüşler bildirmiş, müziğin sanatsal anlamda ne kadar derinlikli bir yapıya sahip olduğunu ve insan hayatındaki yerini açıklamaya çalışmıştır.

Müziğin kökeninde inançlara dayalı kuttörenler bulunmakla birlikte, zaman içinde kökendeki anlamından uzaklaşarak bir eğlence aracı olurken; diğer yandan inanç sahasında da varlığını sürdürmeye devam etmiştir.

İnsan müziğin etkisini fark edince, askeri alanda, eğitimde ve ticari alanda da müziği etkin bir araç olarak kullanır olmuştur. Böylece, etkisinin ve gücünün farkına vardıkça müziği daha fazla sahiplenmiş ve hayatının bir parçası hâline getirmiştir.

Günümüzde sanat kavramının içinde geniş ve etkili bir alana sahip olan müzik, gelecek nesillerin kültür kazanımlarında vazgeçilmeyecek derecede hassas özelliklere sahiptir. Geleceğin sahibi konumunda olan her yeni nesil, müzik kültürünü anlayabildiği derecede hem geçmişe ulaşmada hem de geleceği planlamada zorluk çekmeyecektir.

Kendi millî müziğini iyi tanımış bireyler, onu dünya müzikleri ile zenginleştirerek kişisel gelişim, bilişsel üstünlük konularında büyük bir ilerleme kaydedeceklerdir. Geleceğin bilişsel, duyuşsal ve sosyal açıdan donanımlı bireylerini yetiştirirken müzik ile tanışması, müziği kendi yaşantısına dâhil etmesi ve müzik kültürüne hâkim olması; eğitim sisteminin vazgeçilmez parçası olan müzik eğitimi ile mümkün olacaktır.

Müzik eğitiminde genel yaklaşım, öğrencilerin oldukça geniş biçimde müzik sanatına duyuşsal alanda en temel ve teşvik edici ilkelerle ulaşmasını sağlamaktır. İnsan kişisel davranış oluşturmada, çevresinde gelişen olay örgülerinden etkilenir. Müzik eğitimi ise davranışları geliştiren çevresel faktörlere her zaman olumlu, yapıcı, geliştirici, tamamlayıcı unsurlar ile yaklaşma gayreti içinde olmuştur. Böylece kişi, iyi bir müzik eğitimi süreci gerçekleştirdiğinde; müziğin diğer sanatlar başta olmak üzere, müzik alanı ile doğrudan ve dolaylı ilgisi / ilişkisi bulunan diğer alanlarla etkileşerek bilimsel disiplin, hayata bakış açısı, olaylara yaklaşım ve kritik duygusal davranışları olumlu yönde ilerlemiş bir hayat sürdürebilir.

Bu programda öğrenciler için düzeylerine uygun olarak, buldukları şart, ortam ve imkânlarla uyumlu sosyal, kültürel değerlere bağlı, gelişime ve tercihlere açık bir eğitim yaklaşımı benimsenmiştir. Öğrencinin müzik alanına değer verip içselleştirmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Yukarıda sözü edilen sanatsal içerik ve bilimsel olgular çerçevesinde; geleceğin inşasında önemli görevler üstlenecek olan özel yetenekli öğrenciler için hazırlanan müzik dersi öğretim programının temel yaklaşımı; bireysel farklılıkları esas alarak, birlikte öğrenme ve birlikte üretip icra etme olgusunu geliştirmelerini desteklemektir. Öğrencilerin yaratıcı / inovatif düşünme ve harekete geçmedeki isteklerini artırarak öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmelerine, dikkat ve merak uyandırarak araştırma yapmalarına yönelmelerini sağlamak temel amaçlar arasındadır. Ayrıca, gerçek hayatı algılamada müziğin etkisini fark etmeleri, kendi hayatlarında kullanmaları, müzik yoluyla bilgiye / bilmeye yönelmeleri ve estetik duyarlılığı artırmak esastır.

Özel anlamda ise;

- Müzik dinlemeleri ve seslendirmeleri,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini ifade etmede müziği kullanabilmeleri,
- Müziksel algı, odaklanma, bilgi, beden-beyin- koordinasyonu, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmeleri,
- Öğrencilerin yaratıcılıklarını ve yeteneklerini keşfederek; müziksel üretmenin / yaratmanın inceliğinin farkında olarak, gerektiğinde bilişim teknolojilerinden yararlanarak ve bilişim teknolojilerini kullanarak geliştirmeye katkı sağlamaları,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak, farklı kültürlere ait öğeleri insanlığın zenginliği farketmeleri ve yaşam alanlarına sanat deneyimlerini paylaşan aynı zamanda etkin ve bilinçli sanat üreticisi / tüketicisi becerisi edinen bireyler olarak müzik kültürüne dair zevk edinimi ve eğlence kazandırmaları,
- Toplumsal hayata katkı sunan, problem çözen ve farkındalık yaratan proje süreçlerine dâhil olmalarını sağlayacak bilinç kazanmaları,
- Müzik disiplininin diğer disiplinler ile ilişkisini kavrayarak, bir bilimsel disiplinin yalnız ve diğerlerinden bağımsız olmadığını öğrenmelerini sağlamaları,
- İstiklal Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmeleri yoluyla millî duygularını pekiştirmeleri,
- Kültürel mirasını bilen ve sahip çıkarak farkındalık yaratan bireyler olmaları,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmaları,
- Atatürk'ün güzel sanatlar içerisinde müziğe verdiği değere ilişkin görüşlerini kavramalarını sağlamaları,

amaçlanmıştır.

3.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ

Müzik dersine özgü temel bilgi, beceri ve yeterlilikler; kazanımlar ile açıklamaların içerisinde ifade edilmiştir. Müzik dersi; katılımcı, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden bir yapıya sahip olup, bu derste aşağıdaki becerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir:

1. Müziği tanıyabilme
2. Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu fark edebilme
3. Müzik - beden uyumunu sağlayabilme
4. Müziği bireysel veya toplu yapabilme
5. Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme
6. Müzik ile kültür tarih ve estetik arasında bağı kurabilme
7. Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme
8. Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme
9. Dinleme söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme ve kendini müzik yoluyla ifade edebilme
10. Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme
11. Müzik teknolojilerini kullanabilme
12. Etkin müzik üreticisi ve tüketicisi olabilme
13. Müziğin iyi birey yetiştirmedeki önemini kavrayabilme
14. Müziği diğer bilim disiplinlerini anlamada kullanabilme
15. Müzik yoluyla eğlenebilme
16. Müziğin evrensel bir dil olduğunu kavrayabilme
17. Farklı kültürlerle ait müzik türlerine ilişkin beğenilerini geliştirebilme
18. Millî manevi ve evrensel değerleri tanıyan benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler olabilmek

3.3. ÖĞRETİM PROGRAMINDA DİSİPLİNLER ARASI BAĞLANTILAR

Müzik alanının ilişkisinin olmadığı bilimsel disiplin neredeyse yok gibidir. Ses konusu ile fizik, söz konusu ile Türkçe ve edebiyat, insanın müzik yapmada kullandığı organlarının yapısı ile biyoloji, ses sesli ve sessiz süreler, ölçüler vb. ile matematik gibi bilim alanlarıyla doğrudan ilgilidir. Bu sebeple müzik programı, Türkçe, edebiyat, görsel sanatlar, beden eğitimi, fen bilimleri, fizik, biyoloji, matematik, bilişim teknolojileri, felsefe disiplinleri ile bağlantılar kurarak planlanmıştır.

Orta öğretim 9, 10, 11 ve 12. sınıf kademelerinin müzik eğitim programında diğer disiplinler ile arasında bağlantı kurulurken, hazırlanan müzik programındaki kazanımlar diğer disiplin alanları ile eşleştirilmiştir (Örneğin Mü.9.A.4. "Dinlediği Türk halk müziği ozanlarının ve âşıklarının eserlerini ayırt eder." Türk dili ve edebiyatı).

Diğer disiplinlerin hazırladığı programlar ve kazanımlar incelenerek, müzik alanı ile kurulabilecek bağlantılar saptanmıştır (Örneğin Türk dili ve edebiyatı A.1.16. "Şiir ile müzik arasında ilişki kurar." Müzik yaratıcılık alanı Mü.10.C.5. "Müziği farklı sanat dalları içerisinde kullanır.").

Diğer disiplinlerin, müzik programı için önerileri incelenmiş ve programın içerisine gösterge açıklaması olarak dâhil edilmiştir (Örneğin coğrafya disiplininin önerisi ile Mü.9.A.4. "Dinlediği Türk halk müziği ozanlarının ve âşıklarının eserlerini ayırt eder." kazanımının gösterge açıklamasında "Türküler ve coğrafya arasındaki ilişkiye değinilmelidir").

Müzik programı için incelenen öneriler arasında programın içerisine yeni kazanım olarak da eklenenler mevcuttur (Örneğin felsefe disiplininin önerisi ile Mü.12.D.12. "Katharsis ve mimesis kavramlarının müzik sanatı ile ilişkisini kurar:").

Ayrıca, müzik çalışma grubunun diğer disiplinlere de kazanım ve gösterge olarak önerileri olmuştur (Örneğin tarih dersi 9. sınıf 3. Ünite Orta Çağ'da Dünya konusuna "Batı müziğinde Orta Çağ ve Rönesans dönemlerine ait müzikleri dinler:").

Bilim, kültür ve sanat alanlarının içinde evreni algılamaya, duyumsamaya, bireysel dışa vurumlara, sorgulamaya, uygulamaya en elverişli olanıdır. Kültür unsuru olarak birleştirici olması ve millî hafızanın aktarımını sağlaması büyük rol üstlenmektedir.

3.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Öğretmen, öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılmasını sağlamak için anlatım, soru-cevap, röportaj, münazara, araştırma-inceleme, oyun, drama, dans, yaparak-yaşayarak öğrenme, üretme, görev paylaşımı, sergileme gibi çeşitli öğretim tekniklerini kullanmalıdır. Dinleme, ritmik çalışmalar, doğaçlama yapma ve toplu söyleme gibi özel müzik öğretim teknikleri ile öğrencilerin müzik dersini sevmeleri ve dersin etkili bir şekilde işlenmesi için ayrı bir öneme sahiptir.

Öğretmen, bu öğretim tekniklerini ve öğrenme alanlarını esas alarak uygulamada aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir:

- Öğrencilerin hazır bulunuşluklarını göz önünde bulundurarak bireysel ilgi ve becerilerini ön plana çıkaracak, öğrencileri dinamik ve enerjik kılacak etkinlikler planlanmalıdır.
- Çevre şartları da göz önünde bulundurularak öğrenme ortamlarının motive edici, ilgi ve merak uyandırıcı olmasına özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin araştırma-inceleme ve bilgiye ulaşmasında bilişim teknolojilerinden faydalanmaları hususuna dikkat edilmelidir. Ayrıca EBA gibi kaynaklar takip edilerek alana ilişkin materyaller ve önerilen müzik yazılımlarından yararlanmalarını sağlamaya özen gösterilmelidir.
- Kazanımlar, öğrenme-öğretme sürecinde planlanmış ve düzenlenmiş bilgi, beceri, tutum ve değerler olup öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak bütün sınıf düzeyinde sunulmuştur. Bu kazanımlar, sarmal bir yapıya sahip olup işleniş sırası, sınıf düzeyi ve öğrencilerin bireysel farklılıkları doğrultusunda disiplinler arası bağlantılar da kurularak öğretmen tarafından belirlenmelidir.
- Dersin işlenişinde belirli gün ve haftalarda, ilgili kazanımlarla gerekli ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Bu derste teori amaç değil araçtır. Temel müzik eğitiminde hedeflenen, öğrencilere müzik zevki kazandırmak, öğrencilerin sanat ve estetik algılarını geliştirmektir. Bu husus tüm süreçlerde dikkate alınmalıdır.

- Öğrenme alanları içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen iç içe olup sadece gerekli hâllerde ayrılabilirler. Konuların işlenişinde birbiriyle ilişkili olan farklı öğrenme alanları ve kazanımları öğrencilerin gelişim düzeyleri ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak bir arada işlenmelidir. Dolayısıyla bir konu işlenişinde aynı sınıf seviyesindeki tüm öğrenme alanlarından kazanımlar bir arada kullanılabilir. Kazanımlar yeri geldikçe farklı kazanımlarla ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir. Ayrıca aynı sınıf seviyesindeki diğer derslerle de uygun kazanımlarda disiplinler arası ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Öğrencilerin eğitim öğretim sürecini bir bütün olarak tamamlamaları için müzik dersi işlenirken diğer dersler ile ilişkilendirmeler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin sağlık ile ilgili şarkılarda hayat bilgisi, millî ve manevi değerleri yansıtan marşlarda sosyal bilgiler, nota süreleri ve değerleriyle ilgili konularda matematik, ritimle hareketlerde beden eğitimi ve spor dersi vb. ilişkilendirmeler yapılmalıdır.
- Program uygulanırken öğrencilerin bütün değerleri kazanmasına özen gösterilmeli, tüm kazanımlar ilgili değerlerle eşleştirilmeli ve dersler örtük program anlayışından hareketle işlenmelidir.
- Öğrencilerin her sınıf düzeyinde okul şarkıları, türkü, şarkı vb. söyleme etkinliklerinden dengeli olarak sekiz eser seslendirmeleri beklenir. Öğrencilere, öz müziğinden hareketle yakın çevreden uzağa doğru müzik bilgisi kazandırılmaya odaklanılmalıdır. Öğrenciler estetik bir bakış açısı geliştirebilmeleri için nitelikli eser ve örneklerle tanıştırılmalıdır. Dolayısı ile EBA gibi kaynaklar takip edilerek ilgili müzik dağarcığı eğitim öğretim sürecine dâhil edilmelidir.
- Sınır bilim ve müzik psikolojisi bilim dallarında yapılan güncel çalışmalar çalgı eğitiminin beyin farklı işlev gören bölgelerini geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Çalgı eğitimi ile ilgili kurs, egzersiz vb. çalışmalara yönelik düzenlemeler, müzik dersi zümre toplantılarında alınan kararlar ile belirlenmelidir. Bu sebeple, ders kitaplarında çalgı eğitimi ile ilgili içerik beklenmemekle birlikte, çalgı eğitimi her sınıf düzeyinde öğrencilerin talep ve yetenekleri doğrultusunda dikkate alınmalı ve öğrencilere bu yönde uygun rehberlik yapılmalıdır.
- Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olacak kazanımlar için gerekli temel yaşam becerilerinin geliştirilmesine önem verilmeli ve etkinlikler bu anlayışla hazırlanmalıdır.
- Müziğin, erken yaşlardan başlayarak kültürel kimliğin oluşmasında ve hayatın her aşamasında etkin bir olgu olduğu gerçeğini unutmamak gerekir. Eğitimin en temel felsefesi olan yakından uzağa ilkesinden hareketle, Müzik Dersi Öğretim Programının bu ekseninde dikkate alınması gerekmektedir.
- Öğrencilerin müzik yoluyla estetik duyarlılıkların geliştirilmesi (dinleme, konuşma vb. etkinlikler) felsefesi ile edimsel müzik eğitimi (söyleme, doğaçlama, besteleme vb. etkinlikler) felsefesi dengeli bir şekilde eğitim öğretim sürecine yansıtılmalıdır.
- Müzik eğitiminde özellikle müziksel anlama ve müziksel becerilerin aktif öğrenme yoluyla kazandırılması üzerine yaygın olarak kullanılan Drama, Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki, Kokas gibi yaklaşımlar ile geleneksel meşk eğitim ve öğretim yöntemleri dikkate alınmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak öğrencinin bireysel ve grup çalışmaları dikkatle izlenmeli ve sınıf ortalamasına yönelik olarak değerlendirme ölçütleri hazırlanmalıdır. Ders ve etkinliklere katılım durumu göz önünde bulundurularak, yazılı ve sözlü sınavlar, proje ve sunumlar ile öğrenciler değerlendirilmelidir.

3.5. DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI

Müzik dersi için her sınıf düzeyinde kitap forma sayıları ve kitap boyutları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Dersin Adı	En Fazla Forma Sayısı	Ebat
Müzik Dersi 9. Sınıf	5	19,5 x 27,5 cm
Müzik Dersi 10. Sınıf	7	19,5 x 27,5 cm
Müzik Dersi 11. Sınıf	8	19,5 x 27,5 cm
Müzik Dersi 12. Sınıf	9	19,5 x 27,5 cm

* En fazla forma sayıları yazılmıştır. Hazırlanacak ders kitabı daha az forma sayılarında da olabilir.

SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARI, KAZANIM VE SÜRE DAĞILIMI

		Dinleme Seslendirme	Müziksel Algı ve Bilgilenme	Müziksel Yaratıcılık	Müzik Kültürü	TOPLAM
9. SINIF	Kazanım Sayısı	8	7	5	10	30
	Önerilen Süre	16	16	10	30	72
	Önerilen Sürenin Oranı	%22	%22	%14	%42	%100
10. SINIF	Kazanım Sayısı	10	7	6	11	34
	Önerilen Süre	20	14	18	20	72
	Önerilen Sürenin Oranı	%28	%20	%24	%28	%100
11. SINIF	Kazanım Sayısı	10	6	5	11	32
	Önerilen Süre	20	14	18	20	72
	Önerilen Sürenin Oranı	%28	%20	%24	%28	%100
12. SINIF	Kazanım Sayısı	8	5	4	12	29
	Önerilen Süre	20	12	10	30	72
	Önerilen Sürenin Oranı	%28	%16	%14	%42	%100

3.7. KAZANIMLARIN YAPISI

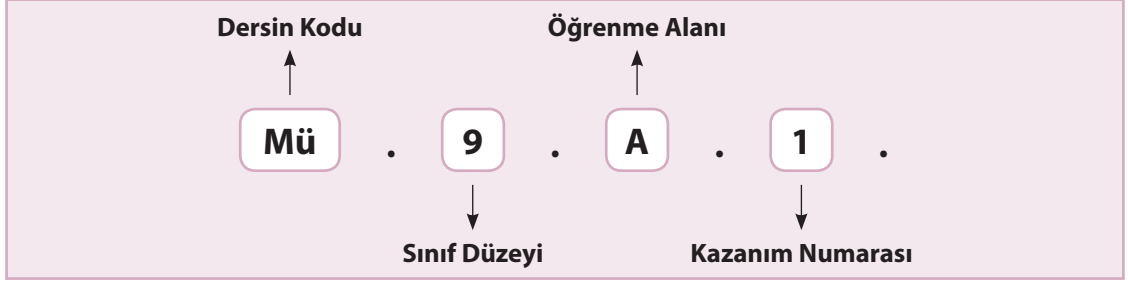
Müzik Dersi Öğretim Programında öğrenme alanı temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda her sınıf düzeyinde aşağıdaki dört öğrenme alanı yer almaktadır.

ÖĞRENME ALANLARI

- A. Dinleme-Seslendirme
- B. Müziksel Algı ve Beceri
- C. Müziksel Yaratıcılık
- D. Müzik Kültürü

Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır.

Kazanımlar; ders kodu, sınıf düzeyi, öğrenme alanı, ve kazanım numarası olarak ifade edilmiş ve aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

9. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.9.A. DİNLEME-SESLENDİRME

Mü.9.A.1. Sesini doğru kullanır.

- Ses alıştırmalarının seçiminde öğrencilerin bireysel yapı özellikleri ve ses gelişim-değişim özellikleri göz önünde bulundurulur. Postür, nefes, ses kullanımı üzerine görsel-işitsel materyallerden faydalanılarak uygulamalar yapılır.*
- Ses sağlığını (ör. ses tellerini vb.) korumanın gerekliliği ve yolları vurgulanır.*

Mü.9.A.2. İstiklal Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler.

- İstiklal Marşı'nın eşlikle birlikte (piyano veya orkestrasyon) seslendirilmesi sağlanır.*
- Öğrencilerin, İstiklal Marşı yönetilirken elle çizilen 4/4'lük yönetim şeması (el vuruşu) ve ek-sik ölçü kavramlarını anlaması sağlanır.*
- Ülke ve bayrak sevgisinin önemi vurgulanır.*

Mü.9.A.3. Düzeyine uygun eserleri seslendirir.

- Öğrencinin düzeyine uygun eserleri nota değerlerine, hız ve gürlük basamaklarına uyararak seslendirmesi sağlanır. Sınıfta mevcut olan çeşitli çalgılar (flüt, dilli kaval, bağlama, gitar, ut, kanun, keman, piyano vb.) kullanılır.*
- Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı, söyleme özelliklerine uygun olarak seslendirmesi sağlanır.*
- Karaoke vb. gibi araç ve programlardan faydalanılır.*

Mü.9.A.4. Dinlediği Türk halk müziği ozanlarının ve âşıklarının eserlerini ayırt eder.

- Türk halk müziği ozanlarının ve âşıklarının eserleri dinletilir. Bu eserlerin özellikleri (yöresi, usulü, makamı, hikâyesi) vurgulanır.*
- Ozan ve âşıkların eserlerinde işlenen sevgi ve saygı kavramları vurgulanır.*
- Türküler ve coğrafya arasındaki ilişkiye değinilir.*

- Mü.9.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.
- Uşşak ve hicaz makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.*
  - Uşşak ve hicaz makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.*
  - Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.*
  - İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.*

- Mü.9.A.6. Kanonları seslendirir.
- Kanon tanıtılır. İki ve daha çok gruplu kanon çalışmaları yapılır.*

- Mü.9.A.7. Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden örnek eserler seslendirir.
- Öğrencilerin, Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden örnek eserler seslendirmesi sağlanır.*

- Mü.9.A.8. Müzik çalışmalarını sergiler.
- Bireysel olarak öğrendiği eserleri seslendirilmesi sağlanır.*
  - Müzik toplulukları oluşturmaya istekli olması sağlanır.*
  - Müzik çalışmaları sergilemede öz güven sahibi olmanın önemi üzerinde durulur.*
  - Karaoke vb. gibi araç ve programlardan faydalanılır.*

Mü.9.B. MÜZİKSEL ALGI VE BECERİ

- Mü.9.B.1. Türk müziğinin makamsal yapısını açıklar.
- Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar, hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.*
  - Türk müziğinde kullanılan perde ve aralıkların tanıtılır.*
  - Uşşak ve hicaz makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.*
  - Uşşak ve hicaz makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanıtılır.*

- Mü.9.B.2. Temel müzik yazı ve ögelerini kullanır.
- Müzik yazısının Sol, fa ve do anahtarları ile okunması hatırlatılır.*
  - Notaların dizekteki yerleri, süre değerleri ve ses değiştirici işaretler (diyaz, bemol, natürel) hatırlatılır.*
  - Sesin hız ve gürlük özelliklerini içeren bilgiler üzerinde durulur.*

- Mü.9.B.3. Ses olgusunun farklı bilim dalları ile ilişkisini inceler.
- Sesin oluşumu ve iletiminde meydana gelen titreşim, frekans, dalga boyu, akustik, algılama vb. unsurların fizik ve psikoloji alanları ile ilişkilendirilerek araştırılması sağlanır.*

Mü.9.B.4. Ses sistemlerinde kullanılan araçların çalışma prensiplerini araştırır.

- a) *Düzenlenen etkinliklerde kullanılan mixer, hoparlör, kablo çeşitleri, mikrofon, ses kartı vb. ses sistemi araçlarının kaynakları bakımından, çalışmalarının dayandığı bilimsel ve teknik prensiplerin araştırılması sağlanır.*
- b) *Görsel ve işitsel kaynaklardan destek alınır.*

Mü.9.B.5. Basit ve bileşik ölçüleri ayırt eder.

- a) *2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük ölçüler tanıtılmalı ve örnekler dinletilir.*
- b) *Bileşik ölçüler tanıtır ve 6/8'lik, 12/8'lik, 5/8'lik, 7/8'lik, 9/8'lik ölçülerin ritmik yapıları gösterilir.*

Mü.9.B.6. Yatay ve dikey aralıkları tanır.

- a) *Aralıkların özellikleri (büyük aralık, küçük aralık) tanıtılır.*
- b) *Aralıklar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.*
- c) *Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.*

Mü.9.B.7. Türk müziği usullerinin vuruşlarını ayırt eder.

- a) *2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük usullerin halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır.*
- b) *5/8'lik, 6/8'lik, 7/8'lik, 8/8'lik ve 9/8'lik usullerin halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır.*

Mü.9.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.9.C.1. Ezgi oluşturur.

Öğrencilerin aralıklar ve ritim kalıplarını kullanarak en az dört ölçülük ezgi oluşturmaları sağlanmalı ve bu ezgileri seslendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenir.

Mü.9.C.2. Müzik dağarcığında bulunan basit ve bileşik ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.

- a) *Ritim kalıpları hatırlatılarak, öğrenilen eserlere uygun ritim eşliği yazma-uygulama etkinlikleri düzenlenir.*
- b) *Bileşik ölçülere ait ritim kalıpları hatırlatılarak, dağarcığındaki uygun eserlere ritim eşliği yazma-uygulama etkinlikleri düzenlenir.*

Mü.9.C.3. Çalgı yapım, bakım ve onarım aşamalarını açıklar.

Çalgı yapım, bakım ve onarım aşamalarını, çalgı yapım atölyelerine geziler düzenlenerek profesyonel anlamda teknik bilgi edinmeleri sağlanır.

Mü.9.C.4. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerini kullanır.

- Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yapılır.
- İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.
- Bilişim teknolojilerini kullanarak müzik eğitimine yönelik projeler üretilmesi sağlanır (Mobil Learning, telefon uygulamaları, bilgisayar oyunu yazılımları gibi).

Mü.9.C.5. Şarkı ve türkülerin öykülerini canlandırır.

Farklı yörelerdeki kültürel zenginlikleri, müziğin birleştirici etkisini kullanarak tanıması ve öğrencilerin araştırmacı kişiliklerini ortaya çıkarması sağlanır. Türkülerin öyküleri hakkında araştırma yapılması ve elde edilen bulguların gruplar hâlinde drama yoluyla canlandırılarak sunulması sağlanır.

Mü.9.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.9.D.1. İlk Çağ uygarlıklarında müziğin genel özelliklerini açıklar.

Mezopotamya, Mısır, Grek ve Roma, Çin, Hint gibi uygarlıklarda müzik hayatı ve çalgılar ile ilgili araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır. İlk Çağ Uygarlıklarında coğrafi koşulların müziğe etkisine değinilir.

Mü.9.D.2. Batı müziğinde Orta Çağ ve Rönesans Dönemi'nin genel özelliklerini açıklar.

- Batı müziğinin şekillenmesinde Grek ve Roma Dönemi'nin etkisi vurgulanır.
- Batı müziğinde Orta Çağ ve Rönesans Dönemi'ndeki müziğin gelişimi, bilim ve sanattaki gelişmelerle ilişkilendirilir.
- Dönemlerin önemli bestecileri tanıtılarak eserlerinden örnekler dinletilir.
- Dönemin düşünsel yapısının müziğe etkisini araştırması sağlanır.

Mü.9.D.3. 17. yüzyıla kadar Türk müziği tarihinin genel özelliklerini açıklar.

17. yüzyıla kadar Türk müzik tarihi ile ilgili araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.
- Farabi, İbni Sina, Safiyuddin Urmevi, Âşık Paşa, Yunus Emre, Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Abdulkadir Meragi, Hızır bin Abdullah, Pir Sultan Abdal, Ladikli Mehmet Çelebi, II. Gazi giray Han, Kul Himmet, Köroğlu, Hatayi, Karacaoğlan gibi tarihsel kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi üzerinde durulur.
17. yüzyıla kadar olan dönem bestecilerinin eserlerinden örnekler görsel ve işitsel kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.
- Öğrencilerden tanıtımı yapılacak 17. yüzyıl Türk müziğine ilişkin afiş tasarımı yapmaları sağlanır.

- Mü.9.D.4. Sanat, sanatçı ve sanat eseri kavramlarını açıklar.
Öğrencinin sanat, sanatçı, sanat eseri, müzik ve estetik kavramlarını nitelikleri açısından eleştirel düşünme sürecinden geçirerek değerlendirmesi ve tartışması hedeflenir.
- Mü.9.D.5. Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinin genel özelliklerini açıklar.
a) *Türk halk müziğinin kaynakları, işlediği konular ve çalgıları tanıtılır.*
b) *Türk halk müziğinin tür ve biçimleri (uzun hava, kırık hava) hatırlatılır.*
c) *Türk sanat müziğinin kaynakları, işlediği konular ve çalgıları tanıtılır.*
ç) *Türk sanat müziğinin tür ve biçimleri (peşrev, saz semai, şarkı, fasıl vb.) tanıtılır.*
d) *Koşulların uygun olması durumunda mahalli sanatçılar davet edilir.*
- Mü.9.D.6. Müzik biçimlerini (formlarını) ayırt eder.
a) *Türk müziği biçimlerini (kâr, kâr-ı natık, beste, ağır semai, yürük semai, peşrev, saz semaisi, longa, köçekçe, sirto, mandıra, oyun havası, zeybek, çiftetelli vb.) sınıflandırarak bu biçimlere ait örnek dinletilerle Türk müziği biçimlerinin ayırt edilmesi sağlanır.*
b) *Batı müziği biçimleri (süit, opera, sonat, rondo, konçerto, senfoni vb.) sınıflandırılarak örnek dinletilerle bu biçimlerin ayırt edilmesi sağlanır.*
- Mü.9.D.7. Ülkemizdeki ve dünyadaki popüler müzik türlerinden seçkin örnekler verir.
a) *Güncel popüler müzik türlerinden (pop, caz, rock vb.) nitelikli örnekler dinletilir.*
b) *Müzik endüstrisinin müzik üretimine etkilerini fark etmesi sağlanır.*
c) *Müzik-ekonomi ilişkisi vurgulanır.*
- Mü.9.D.8. Dinlediği değişik türdeki müziklerden hem bireysel hem de ortak sınıf arşivini geliştirir.
a) *Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.*
b) *Öğrencilerin dünyanın farklı bölgelerine ait müzik türlerini araştırmaları, buldukları örneklerden oluşan bir dinleti düzenlemeleri sağlanır.*
c) *Müzik türlerinden seçeceği eserler ile dağarcık oluşturmaları sağlanır.*
ç) *Farklı kültürlere saygı duymanın gerekliliği vurgulanır.*
d) *İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.*
- Mü.9.D.9. Müzik yapılan ortamları araştırır.
Konser salonu, stüdyo, mehterhane vb. müzik ortamlarını araştırması ve sınıfta paylaşması sağlanır.
- Mü.9.D.10. Müzik ve coğrafya arasında ilişki kurar.
a) *Ülkemizde ve dünyada coğrafi bölgelerin özellikleri tanıtılır.*
b) *Bölgelere özgü müzik türlerinin incelenmesi ve sınıf ortamında dinletilmesi sağlanır.*

10. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.10.A. DİNLEME-SÖYLEME

Mü.10.A.1. Kullanım tekniğine uygun olarak ses geliştirme çalışmaları yapar.

- İnsan sesinin (vokal) oluşumu sırasında, sesli ve sessiz vokallerin özellikleri açıklanır.*
- Vokallerin değişik durumları (dilin önde, geride, dudakların düz ve yayvan oluşu) örneklenir.*
- Postür, nefes, vücut yumuşaklığı-rahatlığı ve dil-konuşma gibi ana öğeler üzerinde durulur ve uygulamalar yapılır.*

Mü.10.A.2. İstiklal Marşı'nı süre değerlerine uygun söyler.

- İstiklal Marşı'nın bona ve solfeji yapılarak, tek ve çift çoğaltma noktası olan süre değerlerine dikkat çekilmelidir.*
- İstiklal Marşı'nın sözlü ve sözsüz profesyonel ses kaydı dinletilip doğru teknikle ve eşlikle söyleme çalışmaları yapılır.*
- Öğrencilerin, İstiklal Marşı yönetilirken elle çizilen 4/4'lük yönetim şeması (el vuruşu) ve ek-sik ölçü kavramlarını anlaması sağlanır.*

Mü.10.A.3. Majör ve minör dizileri seslendirir.

Aralık bilgisi, tam ses, yarım ses, majör, minör, kavramları açıklanmalı ve seslendirmeleri sağlanır.

Mü.10.A.4. Türk halk müziği eserlerini ayırt eder.

- Türkülerimiz dinletilirken kültürel mirasımızı korumanın gerekliliği vurgulanır.*
- Kültürümüzü yansıtan eserler söylenirken toplumsal değerlere saygılı olmanın önemi vurgulanır.*
- Farklı yörelere ait kırık hava örnekleri dinletilerek yöresel farklılıklara ve çalgı çeşitliliğine dikkat çekilmelidir.*

Mü.10.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

- Rast ve saba makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.*
- Rast ve saba makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.*
- Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.*
- İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklenir.*
- Türk sanat müziği ve dinî müzik eserlerini dinletilir. Dinî müzik eserleri dinletilirken inançlara saygı duyulmasının gerekliliğine değinilir.*

Mü.10.A.6. Çok sesli müzik örneklerini ayırt eder.

- Çok sesli düzenlenmiş türkü ve şarkılar dinletilerek çok seslilik kültürü tanıtılır.*
- Ulusal ve uluslararası çok sesli (Koro ve orkestra) müzik örnekleri izletilir ve dinletilir.*

- c) *İmkânlar dâhilinde öğrencilerin çok sesli müzik konserlerine götürülmesi sağlanır.*
- Mü.10.A.7. Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türküler ile millî bilinç kazandıran marşları ve kahramanlık türkülerini seslendirir.
- a) *Öğrencilerin, Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden örnek eserler seslendirmesi sağlanır.*
- b) *Marşların ve türkülerin sesin kullanım tekniğine, hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak söylenmesine yönelik çalışmalar yapılır.*
- Mü.10.A.8. Müzik çalışmalarını sergiler.
- a) *Bireysel olarak öğrendiği eserleri seslendirilmesi sağlanır.*
- b) *Müzik toplulukları oluşturmaya istekli olması sağlanır.*
- c) *Müzik çalışmaları sergilemede öz güven sahibi olmanın önemi üzerinde durulur.*
- ç) *Karaoke vb. gibi araç ve programlardan faydalanılır.*
- Mü.10.A.9. Dünyaca ünlü müzik topluluklarından örnekler verir.
- Dünyaca ünlü müzik topluluklarının (pop, rock, rap, geleneksel vb.) konser ve stüdyo kayıtları dinletilerek ve izletilerek, müziklerin topluma yansımaları konusunda araştırma yapmaları sağlanarak görüşleri alınır.*
- Mü.10.A.10. Farklı müzik türlerine ait eserleri dinler.
- Türk dünyası, Uzakdoğu, Latin, Hint, Arap, İspanyol vb. kültürlerle ait müziklerin dinlenmesine yönelik çalışmalar yapılır.*

Mü.10.B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

- Mü.10.B.1. Türk müziğinin makamsal yapısını açıklar.
- a) *Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsar.*
- b) *Rast ve saba makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.*
- c) *Rast ve saba makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanıtır.*
- Mü.10.B.2. Eserlerin tonunu belirler.
- a) *Bir diyezli ve bir bemollü majör-minör tonaliteleri tanıtır.*
- b) *Tonaliteleri içeren örnek eserlerle seslendirme çalışması yapılır.*
- c) *Diyez ve bemol sırasına göre şarkının tonunu belirlemesi sağlanır.*
- ç) *Seçilen şarkılar iki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteler ile sınırlandırılır.*
- Mü.10.B.3. Müzik ve matematik arasındaki ilişkiyi araştırır.
- Perde, tını, aralıklar, Pisagor koması, beşli zinciri, eşit düzenli sistem vb. kavramlar aracılığıyla müzik ve matematik arasındaki ilişkiden bahsedilir.*
- Mü.10.B.4. Ses sistemi araçlarını kullanır.
- a) *Düzenlenen etkinliklerde kullanılan mixer, hoparlör, kablo çeşitleri, mikrofon, ses kartı vb. ses sistemi araçlarını kullanması sağlanır.*

- b) *Ses Kayıt teknolojilerinde uzman kişilerle okul ortamına davet edilerek söyleşi ve atölye çalışmalarını ile stüdyo gezileri yapılması sağlanır.*

Mü.10.B.5. Aksak usulleri / ölçüleri ayırt eder.

- a) *5/8'lik ve 7/8'lik aksak ölçülerin ritmik yapıları açıklanır ve bu ölçülerin vuruşları ve usul darpları gösterilir.*
- b) *5/8'lik ve 7/8'lik eserleri dinlerken veya seslendirirken vuruşların yapılması sağlanır.*
- c) *9/8'lik aksak ölçünün ritmik yapısı açıklanır ve bu ölçünün vuruşları ve usul darpları gösterilir.*
- ç) *Türk müziğinde kullanılan 10/8'lik ve 12/8'lik usuller tanıtılır ve ilgili örnekler dinletilir.*

Mü.10.B.6. Temel durumdaki majör-minör akorları oluşturur.

- a) *Aralıkların özellikleri tanıtılır.*
- b) *Aralıklar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.*
- c) *Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyarlarını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.*
- ç) *Akorların oluşturulmasında kullanılan diziler öğrenilen tonaliteler ile sınırlandırılır.*

Mü.10.B.7. Türk müziği usullerinin vuruşlarını örnekler.

- 8/8'lik, 9/8'lik ve 10/8'lik halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır ve örnekler dinletilir.*

Mü.10.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.10.C.1. Yarım bırakılan ezginin devamını oluşturur.

- Soru cümlesi hazır verilen ezginin cevap cümlesinin öğrenciler tarafından tamamlanması sağlanır.*

Mü.10.C.2. Var olan ezgiye uygun ritim eşliği düzenler.

- Öğrencinin seçilen bir ezgiye ritim eşliği yazması ve çalması sağlanır.*

Mü.10.C.3. Hayalinde oluşturduğu çalgıyı tasarlar.

- Öğrencinin hayalinde oluşturduğu çalgıyı görsel olarak tasarlaması sağlanır.*

Mü.10.C.4. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerini kullanır.

- a) *Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri verilir.*
- b) *İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.*
- c) *Bilişim teknolojilerini kullanarak müzik eğitime yönelik projeler üretilmesi sağlanır (Mobil Learning, telefon uygulamaları, bilgisayar oyunu yazılımları gibi).*

Mü.10.C.5. Müziği farklı sanat dalları içerisinde kullanır.

- a) *Öğrencilerin seçtiği müzik örneklerini, sanat etkinliklerinde (resim sergisi, şiir dinletisi, tiyatro ve dans gösterisi vb.) kullanmaları sağlanır.*

- b) Öğrencilerin etkinliğin teması doğrultusunda, duygu durumuna uygun örnekleri seçmelerinde farkındalık yaratılması sağlanır.

Mü.10.C.6. Müzik yazısı sistemine ilişkin yenilikçi projeler üretir.

Geçmişten günümüze gelmiş müzik yazısı sistemleri (Ebced, Ali Ufki, Hamparsum, Kantemiroğlu vb.) dışında yeni müzik yazısı sistemleri üzerine projeler üretmeleri sağlanır.

Mü.10.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.10.D.1. 17 ve 18. yüzyıl Türk müziğinin genel özelliklerini açıklar.

- a) 17 ve 18. yüzyıllardaki Türk müziğine ilişkin araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır. Türk müziği tarihi hakkında bilgi edinilmesi, müzik eğitimi alanında yapılan gelişmelerin araştırılması (Enderun, mehter, mevlevihaneler) ve sunulması sağlanır.
- b) IV. Murat, I. Mahmut ve III. Selim gibi 17 ve 18. yüzyılların musikînas Osmanlı padişahlarını müzikle ilgili olarak eserleri, yorumculukları ve fikirleri açısından tanıtılır.
- c) 17 ve 18. yüzyılların önemli müzik şahsiyetlerinden Ali Ufki Bey, Kantemiroğlu, Hamparsum Limonciyan, Ercişli Emrah, Teslim Abdal, Dedemoğlu, Âşık Kerem, Gevheri, Dertli ve Kul Himmet Üstadım gibi kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi vurgulanır.
- ç) İtrî başta olmak üzere Benli Hasan Ağa, Hafız Post, Tanburi Mustafa Çavuş, Dilhayat Kalfa gibi 17 ve 18. yüzyıl bestecileri ve eserlerini tanıtılır.
- d) 17 ve 18. yüzyıl Türk müziği, sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.
- e) Öğrencilerden tanıtımı yapılacak 17 ve 18. yüzyıl Türk müziğine ilişkin afiş tasarımları sağlanır.

Mü.10.D.2. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi açıklar.

Atatürk'ün müzik ve sanat hakkında söylediği sözlere yer verilir.

Mü.10.D.3. Derleyicilerin Türk halk müziğine sağladıkları katkının önemini açıklar.

- a) Derlemenin önemine değinilerek Türk halk müziğinin önde gelen derleyicilerinin ve onların yaptıkları "bilgilenme, yaratma ve yaşatma" çalışmalarının önemi vurgulanır.
- b) Örnek derleyiciler Bela Bartok, Rauf Yekta Bey, Muzaffer Sarısözen, Nida Tüfekçi, Özay Gönülüm, Ali Ekber Çiçek, Mahmut Ragıp Gazimihal, Ferruh Arsunar ve derlemeleri hakkında bilgi verilmelidir. Kültürel değerlerimize sahip çıkmanın gerekliliği vurgulanır.

Mü.10.D.4. Batı müziğinde Barok ve Klasik Dönem müziklerinin genel özelliklerini açıklar.

- a) Barok ve Klasik Dönem müziklerinin genel özellikleri ve bestecileri ile ilgili araştırma yapılması ve bu bestecilerin eserlerinden oluşan dinleti düzenlenmesi sağlanır.
- b) Barok Dönem bestecilerinin (Antonio Vivaldi, George Frideric Handel, Johann Sebastian Bach, vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Barok Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.
- c) Klasik Dönem bestecilerinin (Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Klasik Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.

Mü.10.D.5. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.

Ülkemizdeki farklı müzik türlerine ilişkin (Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dinî müzik, mehter müziği, çok sesli Türk müziği, Klasik Batı müziği vb.) bilgiler verilerek örnek eserler dinletilir.

Mü.10.D.6. Çalgı türlerini sınıflandırır.

a) *Türk müziği çalgıları üflemeli, telli, yaylı ve vurmali çalgılar şeklinde sınıflandırılır.*

b) *Batı müziği çalgıları üflemeli, telli, yaylı, vurmali ve klavyeli çalgılar şeklinde sınıflandırılır.*

Mü.10.D.7. Dünyanın farklı bölgelerine ait müzik eseri örnekleri verir.

a) *Dünyanın farklı bölgelerindeki (Uzak Doğu, Afrika, Amerika, Akdeniz) müziklerden örnekler dinletilir.*

b) *Kültürel çeşitliliğin müziğe yansımalarına dikkat çekilerek farklı kültürlere saygı göstermenin gerekliliği hatırlatılır.*

Mü.10.D.8. Dinlediği değişik türdeki müziklerden bireysel ve ortak sınıf arşivini geliştirir.

a) *Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.*

b) *Öğrencilerin dünyanın farklı bölgelerine ait müzik türlerini araştırmaları, buldukları örneklerden oluşan bir dinleti düzenlemeleri sağlanır.*

c) *Müzik türlerinden seçeceği eserler ile dağarcık oluşturmaları sağlanır.*

ç) *Farklı kültürlere saygı duymanın gerekliliği vurgulanır.*

d) *İnternet ortamında müzik dinlerken, siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerektiği hatırlatılır.*

Mü.10.D.9. Müzik yapılan ortamları karşılaştırır.

a) *Konser, dinleti, müzik alanı ile ilgili müzeler gibi ortamlara tematik gezi etkinlikleri düzenlenir.*

b) *Konser, temsil gibi sahne performansı sergilenen alanların prova ve konser öncesinde sahne arkası hazırlıklarının incelendiği etkinlikler düzenlenir.*

c) *Okul ortamına sanatçıların davet edildiği etkinlikler (söyleşi, dinleti, konser vb.) yapılır.*

Mü.10.D.10. Müzik yayım kurumlarını araştırır.

Müzik yayını yapan radyo, televizyon, internet vb. resmî ve özel kuruluşlar tanıtılır.

Mü.10.D.11. Müzik ve kültür arasında ilişki kurar.

İnsanoğlunun, müziği doğadan alarak kültürle şekillendirip geliştirdiği; hem insanlığın hem de milletlerin kültüre özgü çeşitlenmelerinin müzik eserlerinde de görülebileceği vurgulanarak, müzik ve kültür arasında ilişki kurulabilmesi sağlanır.

11. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.11.A. DİNLEME-SÖYLEME

Mü.11.A.1. Birlikte söyleme çalışmaları yapar.

Postür, nefes, ses alıştırılmaları üzerinde durularak birlikte söyleme çalışmaları yapılır. Birlikte söyleme alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Mü.11.A.2. İstiklal Marşı'nı doğru ve etkili söyler.

- Bireysel ve birlikte söyleme etkinliği düzenlenir.*
- İstiklal Marşı'nın diğer bestelerini dinletilerek tarihsel süreci hakkında bilgi verilir.*

Mü.11.A.3. Temel durumdaki majör-minör akorları seslendirir.

- Akorların yapısı açıklanarak özellikleri tanıtılır.*
- Öğrenilen tonalitelere akorlar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.*
- Akorlar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilir. Öğrenciler akorlarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.*

Mü.11.A.4. Dinlediği Türk halk müziği eserlerini ayırt eder.

- Türkülerimiz dinletilirken kültürel mirasımızı korumanın gerekliliği vurgulanır.*
- Kültürümüzü yansıtan eserler söylenirken toplumsal değerlere saygılı olmanın önemine vurgulanır.*
- Farklı yörelere ait uzun hava örnekleri dinletilerek yöresel farklılıklara ve çalgı çeşitliliğine dikkat çekilir.*

Mü.11.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

- Segâh ve hüzzam makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.*
- Segâh ve hüzzam makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.*
- Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.*
- İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.*

Mü.11.A.6. Çok sesli eserler seslendirir.

- Ulusal ve uluslararası çok sesli (koro ve orkestra) müzik örnekleri izletilir ve dinletilir.*
- İmkânlar dâhilinde öğrencilerin çok sesli müzik konserlerine götürülmesi, okul ortamına alanında uzman kişilerin davet edildiği dinleti, söyleşi, çalıştay ve atölye çalışmaları yapılması sağlanır.*
- Çok sesli müzik topluluğu oluşturmaya istekli olması sağlanır.*

Mü.11.A.7. Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türküler ile millî bilinç kazandıran marşları ve kahramanlık türkülerini seslendirir.

- a) Öğrencilerin vatan sevgisi, kahramanlık ve gençlik konulu marş ve şarkıları dağarcıklarına eklemeleri sağlanır.
- b) Öğrencilerin, Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden örnek eserler seslendirmesi sağlanır.
- c) Marş ve şarkı dağarcığının genişletilmesi sağlanır.

Mü.11.A.8. Müzik çalışmalarını sergiler.

- a) Bireysel olarak öğrendiği eserleri seslendirmesi sağlanır.
- b) Müzik toplulukları oluşturmaya istekli olması sağlanır.
- c) Müzik çalışmalarını sergilemede öz güven sahibi olmanın önemi üzerinde durulur.
- ç) Karaoke vb. gibi araç ve programlardan faydalanılır.

Mü.11.A.9. Çalgıda ustalık kazanmış dünyaca ünlü kişileri araştırır.

Çalgısında ustalık kazanmış dünyaca ünlü kişilerin hayatı ve çalışma disiplinleri üzerine araştırma yapması, konser ve stüdyo kayıtları dinletilmesi ve izletilmesi sağlanır.

Mü.11.A.10. Dinlediği müzikleri türlerine göre ayırt eder.

- a) Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden oluşan ses kayıtları dinletilerek bu müziklerin hangi türe ait olabileceği hakkında öğrencilerin fikir yürütmeleri sağlanır.
- b) İlerleyen üniteler ile ilgili olarak müzik arşivi güncellenir.
- c) Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp, çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak müzik arşivlerini geliştirmeleri sağlanır.
- ç) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

Mü.11.B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Mü.11.B.1. Türk müziğinin makamsal yapısını açıklar.

- a) Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar, hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.
- b) Segâh ve hüzzam makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımayaya yönelik çalışmalar yapılır.
- c) Segâh ve hüzzam makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanıtılır.

Mü.11.B.2. Düzeyine uygun eserlerde nota takibi yapar.

Öğrencilerin, seviyelerine uygun eserleri dinlerken, eserin notasını takip ederek, çalgıların giriş çıkış zamanları ve melodi çizgisi gibi yapıları farketmesi sağlanır.

Mü.11.B.3. Dinlediği eserleri grafik ve resim ile betimler.

- a) Öğrencinin, dinlediği eseri ses aralıklarına (ezgi hattı) göre grafik ile görselleştirmesi sağlanır.
- b) Öğrencinin, dinlediği eseri dinamiklerine göre resim ile anlatması sağlanır.

Mü.11.B.4. Teknolojik uygulamalar ile ses kaydı yapar.

Öğrencilerin, akıllı telefon, tablet, bilgisayar vb. araçlarda yer alan uygulamalar (yazılımlar) ile seslendirdikleri eserleri kayıt etmesi sağlanır.

Mü.11.B.5. Müzik ile bedeni ilişkilendirir.

- a) Öğrencilerin müzik üretiminde kaynağın insan bedeni olduğu, anatomik yapının müzik üretiminde ve uygulanmasında önemi vurgulanır.
- b) Müziksel algı ve eylem sürecinde insan zihni ve bedeni arasında yaşanan ilişkiyi fark etmesi sağlanır.
- c) Bedeni doğru kullanarak nasıl müzik yapıldığının öğrenmesi sağlanır.
- ç) Nefes ve ses üretimi için alıştırmalar yapılarak beden farkındalığı ve eğitimi sağlanır.

Mü.11.B.6. Yatay ve dikey sekizli aralığı ayırt eder.

- a) Aralığın özelliği tanıtılır (büyük aralık, küçük aralık, artık aralık, eksik aralık, sekizli aralık).
- b) Aralık ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- c) Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

Mü.11.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.11.C.1. Belirlenen tema üzerinden ezgi oluşturur.

- a) Öğrencilerin, belirlenen tema üzerinden ezgi oluşturması sağlanır.
- b) Masal, hikâye, destan, efsane gibi Türk anlatılarından seçilecek olan örnekleri ezgiye dönüştürmesi sağlanır.

Mü.11.C.2. Ritim kalıbı oluşturur.

Öğrencilerin bildikleri ritim kalıpları kullanılarak uygulamalar yapmaları sağlanır.

Mü.11.C.3. Çalgı yapım, bakım ve onarım süreçlerine katkı sağlayabilecek proje fikirleri üretir.

Çalgıların yapım, bakım, onarım ve icra etme süreçlerinde tespit edilen sorunlar öğrencilere tanıtılarak bu sorunlara çözüm bulmasına ilişkin proje üretmeleri sağlanır.

Mü.11.C.4. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerini kullanır.

- a) Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yapılır.

- b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.
- c) Bilişim teknolojilerini kullanarak müzik eğitimine yönelik projeler üretilmesi sağlanır (Mobil Learning, telefon uygulamaları, bilgisayar oyunu yazılımları gibi).

Mü.11.C.5. Müziği farklı sanat dalları içerisinde kullanır.

- a) Müziği görsel medya çalışmalarında kullanır.
- b) Görsel medya çalışmalarına (reklam filmi, animasyon, kısa film, çizgi film vb.) uygun müzik seçmeleri ve uygulamaları sağlanır.

Mü.11.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.11.D.1. 19. yüzyıl Türk müziğinin genel özelliklerini açıklar.

- a) 19. yüzyıl Türk müziğine ilişkin araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.
- b) Sultan II. Mahmud Han, Sultan Abdülmecit Han, Sultan Abdülaziz Han ve Sultan V. Murad Han gibi 19. yüzyılın musikişinas Osmanlı padişahlarını müzikle ilgili olarak eserleri, yorumculukları ve fikirleri açısından tanıtılır.
- c) 19. yüzyılın önemli bestecilerinden İsmail Dede Efendi, Hacı Arif Bey, Şevki Bey, Zekai Dede Efendi, Haşim Bey, Kemeçeci Nikolâki, Dellâlzâde İsmail Efendi ve dönemin musikişinaslarının Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi vurgulanır.
- ç) 19. yüzyıl bestecilerinin eserlerinden örnekler tanıtılır.
- d) 19. yüzyıl Türk müziği, sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.
- e) Öğrencilerden tanıtımı yapılacak 19. yüzyıl Türk müziğine ilişkin afiş tasarımı yapmaları sağlanır.

Mü.11.D.2. Atatürk'ün müzik eğitimi için yurt dışına gönderdiği sanatçıları ve Cumhuriyet Dönemi bestecilerinin eserlerini araştırır.

- a) Öğrencilerin, Cumhuriyet Dönemi bestecilerinin Türk müziğine katkılarını yorumlamaları sağlanır.
- b) A. Adnan Saygun, C. Reşit Rey, U. Cemal Erkin, H. Ferit Alnar, N. Kazım Akses ve eserleri hakkında bilgi verilir.
- c) Ekrem Zeki Ün, Osman Zeki Üngör, Halil Bedî Yönetken, Ferit Tüzün, Muammer Sun, Saip Egüz, Nevit Kodallı, İlhan Usmanbaş, İlhan Baran, Kemal İlerici, Bülent Arel gibi besteciler hakkında bilgi verilir.
- d) Sanatçıların eserlerinden oluşan dinleti etkinliklerinin düzenlenmesi sağlanır.

Mü.11.D.3. Ozanların ve âşıkların Türk halk müziğine katkılarını açıklar.

- a) Ozanlık, âşıklık geleneğinin kültürümüzde ve sanatımızdaki yeri ve önemi üzerinde durulur.

b) *Oğuzlar Dönemi'nden, Dede Korkut; 16. yüzyılda Âşık Kerem, Köroğlu; 17. yüzyılda Karacaoğlan, Gevheri, Âşık Ömer; 19. yüzyılda Âşık Dertli, Erzurumlu Emrah, Seyrani, Âşık Zülali, Dadaloğlu, Sümmani; yakın tarihimiz ve günümüzde Âşık Veysel, Âşık Reyhani, Âşık Çobanoğlu, Abdurrahim Karakoç, Daimi, Dursun Cevlani, Âşık Şeref Taşlıova, Çukurovalı Âşık Kara Mehmet; saz (bağlama) şairiolmadığı hâlde şiirleri halk müziğine konu olan Yunus Emre, Pir Sultan Abdal ve eserleri hakkında kısa bilgi verilir.*

Mü.11.D.4. Romantik Dönem müziğinin genel özelliklerini açıklar.

- a) *Romantik Dönem müziğinin genel özellikleri ve bestecileri ile ilgili araştırma yapılması ve bu bestecilerin eserlerinden oluşan dinleti düzenlenmesi sağlanır.*
- b) *Romantik Dönem bestecilerinin (Niccolo Paganini, Franz Schubert, Franz Liszt, Frederic Chopin, Pyotr Ilyich Tchaikovsky vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Romantik Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.*

Mü.11.D.5. Türk halk müziği formlarını ayırt eder.

Kırık hava, uzun hava ve karma hava formları tanıtılır.

Mü.11.D.6. Türk müziği çalgılarını ayırt eder.

Türk halk müziği ve Türk sanat müziği çalgıları tanıtılır.

Mü.11.D.7. Çok sesli Türk müziği ve Batı müziğinden örnekler verir.

- a) *Farklı müzik biçimlerinden (konçerto, senfoni, opera, oratoryo, bale, süit, lied vb.) seçkin örnekler dinletilir.*
- b) *A. Vivaldi'nin "Mevsimler Konçertosu", W. A. Mozart'ın "40. Senfoni", G. Bizet'nin "Carmen Operası", U. C. Erkin'in "Köçekçe Süiti", A. A. Saygun'un "Yunus Emre Oratoryosu" vb. eserler örnek verilir.*
- c) *Batı müziğinin tür ve biçimleri hatırlatılır.*

Mü.11.D.8. Dinlediği değişik türdeki müziklerden bireysel ve ortak sınıf arşivini geliştirir.

- a) *Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.*
- b) *Öğrencilerin dünyanın farklı bölgelerine ait müzik türlerini araştırmaları, buldukları örneklerden oluşan bir dinleti düzenlemeleri sağlanır.*
- c) *Müzik türlerinden seçeceği eserler ile dağarcık oluşturmaları sağlanır.*
- ç) *Farklı kültürlere saygı duymanın gerekliliği vurgulanır.*
- d) *İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.*

Mü.11.D.9. Müzik alanına ait ana ve yan meslekleri araştırır.

- a) *Müzik alanı ile ilgili ana meslekler (besteci, yorumcu, orkestra-koro şefliği, eğitimci, film ve oyun müziği besteciliği, solist, korist, vb.) ve yan meslekler (şarkı sözü yazarlığı, müzik gazeteciliği, müzik yapımcılığı, çalgı yapımcılığı, luthiye, sanat yönetmeni, suflör, vb.) tanıtılır.*
- b) *Müzik alanına ait meslekleri tanımaya yönelik geziler düzenlenmelidir.*

- c) *Konser, dinleti, müzik alanı ile ilgili müzeler gibi ortamlara tematik gezi etkinlikleri düzenlenir.*
- ç) *Konser, temsil gibi sahne performansı sergilenen alanların prova ve konser öncesinde sahne arkası hazırlıklarının incelendiği etkinlikler düzenlenir.*
- d) *Okul ortamına sanatçıların davet edildiği etkinlikler (söyleşi, dinleti, konser vb) yapılır.*

Mü.11.D.10. Müzik yayınlarını araştırır.

- a) *Müzik alanında yayın yapan resmî ve özel dergi, gazete, kitap vb. yayınlar tanıtılır.*
- b) *Öğrencilerin seçilen makale, deneme vb. yayınları incelemesi ve sınıf ortamında sunması sağlanır.*

Mü.11.D.11. Müzik ve toplumsal yaşam arasında ilişki kurar.

Toplumsal yaşamın içerisinde müziğin etkisi ve müziği nasıl yönlendirdiği fark ettirilerek müzik ile arasında ilişki kurulması sağlanır.

12. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Mü.12.A. DİNLEME-SÖYLEME

Mü.12.A.1. Birlikte söyleme çalışmaları yapar.

Postür, nefes, ses alıştırmaları üzerinde durularak birlikte söyleme çalışmaları yapılır. Birlikte söyleme alışkanlığı kazandırılır.

Mü.12.A.2. İstiklal Marşı'nı yönetme çalışmaları yapar.

İstiklal Marşı'nı yönetme çalışmaları yapması sağlanır (Ses kayıtlarından yararlanılmalıdır).

Mü.12.A.3. Öğrendiği şarkılara oluşturduğu akor kalıplarıyla eşlik eder.

Öğrendiği şarkıların ezgisel yapılarına göre akor kalıplarıyla eşlik etmesi sağlanır.

Mü.12.A.4. Dinlediği Türk halk müziğinde sözsüz ezgiler ve oyun müziği eserlerini ayırt eder.

- a) *Türkülerimiz dinletilirken kültürel mirasımızı korumanın gerekliliği vurgulanır.*
- b) *Kültürümüzü yansıtan eserler söylenirken toplumsal değerlere saygılı olmanın önemi vurgulanır.*
- c) *Farklı yörelere ait sözsüz ezgiler ve oyun müziği eser örnekleri dinletilerek yöresel farklılıklara ve çalgı çeşitliliğine dikkat çekilir.*

Mü.12.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

- a) *Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.*
- b) *Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarında bestelenmiş eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.*
- c) *Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.*
- ç) *İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.*

d) *Dinî müzik örneklerinden oluşan eserler seslendirir. Ezanların vakitlere göre Türk müziği makamlarında (saba, rast, hicaz, segâh, uşşak) okunduğu vurgulanır.*

Mü.12.A.6. Çok sesli eserler seslendirir.

- a) *Ulusal ve uluslararası çok sesli (koro ve orkestra) müzik örnekleri izletilir ve dinletilir.*
- b) *İmkanlar dahilinde öğrencilerin çok sesli müzik konserlerine götürülmesi, okul ortamına alanında uzman kişilerin davet edildiği dinleti, söyleşi, çalıştay ve atölye çalışmaları yapılması sağlanır.*
- c) *Çok sesli müzik topluluğu oluşturmaya istekli olması sağlanır.*

Mü.12.A.7. Marşlarımızı anlamlarına uygun seslendirir.

- a) *Millî birliğimizin ve beraberliğimizin önemini vurgulayan marşlarımızdan (İzmir Marşı, Gençlik Marşı ve Mehter marşları vb.) oluşan bir dağarcık hazırlanır.*
- b) *Marşlarımızın sözlerine ve ezgilerine dikkat edilerek seslendirilmeleri sağlanır.*

Mü.12.A.8. Müzik çalışmalarını sergiler.

- a) *Bireysel olarak öğrendiği eserleri seslendirilmesi sağlanır.*
- b) *Müzik toplulukları oluşturmaya istekli olması sağlanır.*
- c) *Müzik çalışmaları sergilemede öz güven sahibi olmanın önemi üzerinde durulur.*
- ç) *Karaoke vb. gibi araç ve programlardan faydalanılır.*

Mü.12.B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Mü.12.B.1. Türk müziğinin makamsal yapısını açıklar.

- a) *Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsar.*
- b) *Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.*
- c) *Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanıtır.*

Mü.12.B.2. Dijital nota yazım programlarını kullanır.

Bilişim teknolojilerinde nota yazım programları desteğiyle yazabilmesi sağlanır.

Mü.12.B.3. Farklı akustik ortamların ses ve performans üzerindeki etkisini araştırır.

Amfityatro, sınıf, açık hava, kayıt stüdyosu vb. yalıtımlı-yalıtımsız ortamların akustik yapısının, sahnelenen / seslendirilen müzik etkinliklerinde sergilenen performansın kalitesine olan etkisini fark edeceği etkinlikler düzenlenir (Konser gezisi gibi).

Mü.12.B.4. Müzik yazılımı tasarlar.

Bireysel veya ekipler halinde müzik yazılım uygulamaları tasarlanması sağlanır.

Mü.12.B.5. Bedenini kullanarak ritim çalışmaları yapar.

Öğrencilerin, düzeyine uygun ritim kalıplarıyla çeşitli şekillerde (parmak şıklatma, el vurma, vücut perküsyonu, ritim çalgıları vb.) ritim ve koreografi çalışmaları yapması sağlanır.

Mü.12.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.12.C.1. Kendi hikâyesini ezgiye dönüştürür.

Öğrencilerin kendi yaşantılarından alıntılardıkları veya ürettikleri hikâyeleri ezgiye dönüştürmesi sağlanır.

Mü.12.C.2. Oluşturduğu ritim kalıbını bedeni ile uygular.

Öğrenilen ritim kalıpları ile beden perküsyon uygulamalar yapılır.

Mü.12.C.3. Toplumsal yaşamda müziğin tanıtımına ilişkin proje ve fikirler üretir.

Sokak, cadde, park gibi halka açık alanlarda müziğe dair temel işaretler ve semboller, çalgı ve seslendirmelerin halka tanıtımına ilişkin projeler üretilmesi ve etkinlikler düzenlenmesi sağlanır.

Mü.12.C.4. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

- Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yapılır.*
- İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.*
- Bilişim teknolojilerini kullanarak müzik eğitimine yönelik projeler üretilmesi sağlanır (Mobil Learning, telefon uygulamaları, bilgisayar oyunu yazılımları gibi).*

Mü.12.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.12.D.1. 20. yüzyıldan günümüze Türk müziğinin genel özelliklerini açıklar.

- 20. yüzyıldan günümüze Türk müziğine ilişkin araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.*
- 20. yüzyıldan günümüze önemli müzik şahsiyetlerinden, Tanburi Cemil Bey, Hüseyin Saadetin Arel, Münir Nurettin Selçuk, Lavtacı Andon, Refik Fersan, Şerif Muhittin Targan, Yorgo Bacanos, Mükerrrem Kemertaş, Bayram Aracı, Zekeriya Bozdağ, Raci Alkır, Ahmet Gazi Ayhan, Neşet Ertaş gibi kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi vurgulanır. 20. yüzyıldan günümüze bestecilerin eserlerinden örnekler tanıtılır.*
- 20. yüzyıldan günümüze Türk müziği sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.*
- Öğrencilerden tanıtımı yapılacak 20. yüzyıl Türk müziğine ilişkin afiş tasarımı yapmaları sağlanır.*

Mü.12.D.2. Ülkemizdeki Batı müziği yorumcularına örnekler verir.

Ülkemizdeki Batı müziği yorumcularından Leyla Gencer, Ayhan Baran, Suna Korad, Suna Kan, İdil Biret, Ayla Erduran, Vedat Kosal gibi önemli sanatçılar sesli ve görüntülü kayıtlardan (konser, resim, afiş, fotoğraf, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

Mü.12.D.3. Türk müziği besteci ve yorumcularına örnekler verir.

- Türk sanat müziği besteci ve yorumcularından Hafız Burhan, Hafız Sami Efendi, Kâni Karaca, Bekir Sıtkı Sezgin, Cinuçen Tanrıkorur, Müzeyyen Senar, Safiye Ayla, Selahaddin Pınar,*

Selahattin İçli, Zeki Müren, Ziya Taşkent gibi önemli sanatçılar ve eserleri sesli, görüntülü kayıtlardan (konser, resim, afiş, fotoğraf, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

- b) *Türk halk müziği besteci ve yorumcularından Muharrem Ertaş, Hacı Taşan, Neşet Ertaş, Ali Ekber Çiçek, Özay Gönlüm gibi önemli sanatçılar ve eserleri sesli, görüntülü kayıtlardan (konser, resim, afiş, fotoğraf, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.*

Mü.12.D.4. 20. yüzyıldan günümüze Batı müziğinin gelişimini ve genel özelliklerini açıklar.

- a) *20. yüzyıldan günümüze Batı müziğinin genel özellikleri ve bestecileri ile ilgili araştırma yapılması ve bu bestecilerin eserlerinden oluşan dinleti düzenlenmesi sağlanır.*
- b) *20. yüzyıldan günümüze Batı müziği bestecilerinin (Claude Debussy, Maurice Ravel, Arnold Schönberg, Igor Stravinsky, Erik Satie, Carl Orff, Paul Hindemith, George Gershwin, Leonard Bernstein gibi) eserlerinden örnekler dinletilerek bu dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.*

Mü.12.D.5. Türk halk müziği türlerini ayırt eder.

Bozlak, barak, maya, hoyrat, gazel, gurbet havası, zeybek, mengi, bengi, karşılama, horon, halay gibi türler tanıtılır.

Mü.12.D.6. Dünyanın değişik bölgelerindeki halk müziği çalgılarını Türk müziği çalgılarıyla ilişkilendirir.

Tulum-gayda, ut-lavta, kanun-santur vb. çalgıların benzerlikleri vurgulanır.

Mü.12.D.7. Koro- orkestra şefleri ve çalışmaları ile ilgili araştırma yapar.

Önde gelen Türk ve yabancı orkestra-koro şeflerinden Rıza Rit, Mesut Cemil, Muzaffer Sarısozen, Yücel Paşmakçı, Adnan Ataman, Hikmet Şimşek, Gustavo Dudamel, Claudio Abbado, Herbert Von Karajan, Leonard Bernstein, Zubin Mehta ve diğer belli başlı şeflerin yönettikleri orkestraların görüntü ve ses kayıtlarından yararlanılarak tanıtılır.

Mü.12.D.8. Türk müziği eserlerini dinleyerek dağarcık oluşturur.

- a) *Öğrencilerin yurdumuzun farklı yörelerine ait müzikleri araştırmaları ve buldukları örneklerden oluşan bir dinleti düzenlemeleri sağlanır.*
- b) *Farklı kültürlere saygı duymanın gerekliliği vurgulanır.*
- c) *Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.*
- ç) *Müzik arşivi için önerilen sanatçılar ve eserleri: Dede Efendi (Rast Kâr-ı Nâtik), İtrî (Neva Kâr, Segâh Tekbir, Salât-ı Ümmiye), Hüseyin Fahreddin Dede (Acemaşiran Mevlevî Âyini), Münir Nurettin Selçuk (Aziz İstanbul), Mehmet Reşat Aysu (Kürdilihicazkâr Saz Semai), Tanburi Cemil Bey (Muhayyer Saz Semai), Muharrem Ertaş (Gine Göç Eyledi Avşar Elleri), Neşet Ertaş (Neredesin Sen), Davut Sulari (Siyah Perçemini Dökmüş Yüzüne), Ali Ekber Çiçek (Haydar), Talip Özkan (Yağar Yağmur Yer Yaş Olur), Hisarlı Ahmet (Elif Dedim Be Dedim), Mehmet Erenler (Söğüdün Erenleri), Özay Gönlüm (Duman da Vardır Şu Dağların Başında).*

Mü.12.D.9. Müzik alanına ait ana ve yan meslekleri araştırır.

- a) *Müzik alanı ile ilgili ana meslekler (besteci, yorumcu, orkestra-koro şefliği, eğitmen, film ve oyun müziği besteciliği, solist, korist, vb.) ve yan meslekler (şarkı sözü yazarlığı, müzik gazeteciliği, müzik yapımcılığı, çalgı yapımcılığı, luthiye, sanat yönetmeni, suflör, vb.) tanıtılır.*

- b) Müzik alanına ait meslekleri tanımaya yönelik geziler düzenlenir.
- c) Konser, dinleti, müzik alanı ile ilgili müzeler gibi ortamlara tematik gezi etkinlikleri düzenlenir.
- ç) Konser, temsil gibi sahne performansı sergilenen alanların prova ve konser öncesinde sahne arkası hazırlıklarının incelendiği etkinlikler düzenlenir.
- d) Okul ortamına sanatçıların davet edildiği etkinlikler (söyleşi, dinleti, konser vb.) yapılır.

Mü.12.D.10. Ülkemizdeki ve ülkemiz dışındaki müzik eğitim kurumlarını araştırır.

- a) Ülkemizdeki ve ülkemiz dışındaki müzik eğitim kurumları tanıtılır.
- b) Öğrencilerin, müzik eğitimi veren kurumların öğretim programları ve vizyonları ile ilgili araştırma yapması ve sınıf ortamında sunması sağlanır.

Mü.12.D.11. Müzik ile küreselleşme arasında ilişki kurar.

Farklı alanlarda kullanılan müzik eserlerinin, dünya çapında, bütün insanlığı sardığı; günlük hayatta farkında olunamayan birçok alanda müziğin rolü ve işlevinin algılanması sağlanır.

Mü.12.D.12. Katharsis ve mimesis kavramlarının müzik sanatı ile ilişkisini kurar.

Estetik kuramları ve katharsis ve mimesis gibi kavramların müzik sanatı ile ilişkisini kurması sağlanır.